

Sustav računovodstva obrtnika

Vincek, Ema

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:997205>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-20**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Stručni studij Računovodstvo

Ema Vincek

SUSTAV RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA

Završni rad

Završni rad iz predmeta
.....
ocijenjen ocjenom
Osijek, 9. 9.	20 19
Potpis nastavnika:	

I RAZINA OBRAZOVANJA

Osijek, 2019.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Stručni studij Računovodstvo

Emma Vincek

SUSTAV RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA

Završni rad

Kolegij: Organizacija računovodstva

JMBAG: 0010220288

e-mail: evincek@efos.hr

Mentor: izv.prof.dr.sc. Ivo Mijoč

Osijek, 2019.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Professional study Accounting

Ema Vincek

ACCOUNTING SYSTEM OF THE CRAFTSMEN

Final paper

Osijek, 2019

SUSTAV RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA

SAŽETAK

Obrt je jedan od ustrojstvenih oblika poslovanja kojim upravlja fizička osoba pod nazivom obrtnik. Obrt može otvoriti gotovo svatko, postoje tri vrste obrta: slobodni, vezani i povlašteni. O vrsti obrta ovisi stručna osposobljenost obrtnika te djelatnosti kojom se bavi. Obrtnik mora za vezane obrte imati položen majstorski ispit ili zaposliti barem jednu osobu koja je osposobljena za određenu djelatnost. Kod povlaštenih obrta nadležno Ministarstvo izdaje povlasticu, a odnosi se na djelatnosti kao što su ribarstvo, rudarstvo i slično. Najvažnija institucija za obrtnika je Obrtnička komora, koja uvelike pomaže obrtnicima kod poslovanja.

Obrt se upisuje u Obrtni registar prijavom na propisanom obrascu. Nakon toga Obrtnička komora izdaje Izvadak iz obrtnog registra i obrtnicu odnosno povlasticu i tada obrtnik može početi sa svojim poslovanjem, najkasnije godinu dana nakon izdavanja izvotka.

Računovodstvo obrtnika temelji se jednostavnom knjigovodstvu. Kao obveznici poreza na dohodak nisu obvezni voditi dvojno knjigovodstvo, odnosno glavnu knjigu. Sve ostale analitike jednake su kao i kod trgovačkih društava. Obrtnik ne mora nužno biti obveznik poreza na dohodak, može birati još između poreza na dobit i paušalnog oporezivanja. Obrtnik se vodi prema načelu blagajne. To znači da se poslovni događaji u knjigu primitaka i izdataka upisuju onda kada su ostvareni odnosno kada dođe do priljeva ili odljeva novca. Obvezne poslovne knjige koje obrtnik mora voditi su knjiga primitka i izdatka, knjiga prometa, evidencija o tražbinama i obvezama te popis dugotrajne imovine.

Ključne riječi: obrt, obrtnik, računovodstvo, poslovne knjige, Obrtnička komora

ACCOUNTING SYSTEM OF THE CRAFTSMEN

ABSTRACT

Craft is one of the organizational forms of business operated by a person called a craftsman. Craft can be opened by almost anyone, there are three types of crafts: free, tied and privileged. The type of crafts depends on the professional competence of the craftsman and the activity in which he is engaged. The craftsman must have passed a master's examination for the related trades or employed at least one person qualified for a particular activity. In the case of privileged trades, the competent Ministry issues a privilege, which relates to activities such as fishing and mining. The most important institution for craftsmen is the Chamber of Crafts, which greatly helps craftsmen in their business.

The craft is entered in the Craft Register by registering on the prescribed form. Thereafter, the Chamber of Crafts shall issue an Excerpt from the Register of Crafts and a Craftsman or Privilege, and then the craftsman may commence business no later than one year after the statement is issued. Craftsman accounting is based on simple bookkeeping. As taxpayers of income tax, they are not obliged to keep a double entry or general ledger. All other analytics are the same as with companies. A craftsman does not necessarily have to be a taxpayer of income tax, he can still choose between income tax and lump sum taxation. The craftsman is guided by the cashier principle. This means that business events are recorded in the income statement when they are realized or when cash inflows or outflows occur. The obligatory books of account that a craftsman must keep are a book of receipts and expenses, a book of turnover, records of receivables and payables, and a list of fixed assets.

Keywords: craft, craftsman, accounting, business books, Chamber of Crafts

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA RADA.....	2
3. OBRT I OBRTNIK.....	3
3.1. POJAM OBRTA	3
3.2. POJAM OBRTNIKA.....	3
3.3. VRSTE OBRTA.....	4
3.4. TRGOVAC POJEDINAC	4
3.5. PRESTANAK OBRTA.....	5
4. OTVARANJE OBRTA.....	6
4.1. OTVARANJE OBRTA.....	7
4.1.1. Obrtnica	7
4.1.2. Povlastica	9
4.2. UPIS U OBRTNI REGISTAR	10
4.2.1. Prijava za upis u Obrtni registar	10
4.2.2. Troškovi upisa u Obrtni registar	11
4.2.3. Rokovi izdavanja obrtnice i početka poslovanja.....	11
5. RAČUNOVODSTVENI SUSTAV OBRTNIKA	12
5.1. NAČELO BLAGAJNE.....	12
5.2. PRIMICI I IZDACI.....	13
5.3. POSLOVNE KNJIGE OBRTNIKA	14
5.3.1. Knjiga primitaka i izdataka	15
5.3.2. Knjiga prometa.....	16
5.3.3. Evidencija o tražbinama i obvezama	16
5.3.4. Popis dugotrajne imovine	17
5.3.5. Knjiga ulaznih i izlaznih računa	19
6. POREZI KOD OBAVLJANJA OBRTNIČKE DJELATNOSTI.....	20
6.1. POREZ NA DOHODAK	20
6.2. PAUŠALNO OPOREZIVANJE OBRTNIČKE DJELATNOSTI.....	21
6.3. POREZ NA DOBIT	22
6.4. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV).....	23
6.5. OBVEZNI DOPRINOSI.....	23
6.5.1. Ostali doprinosi i naknade.....	25

7. GODIŠNJI OBRAČUN POSLOVANJA OBRTNIKA	26
8. ZAKLJUČAK	27
9. POPIS LITERATURE	28
10. POPIS SLIKA	30
11. POPIS TABLICA.....	31

1. UVOD

Tema ovog rada je obrt, njegovo funkcioniranje te računovodstveni sustav obrtnika. Cilj ovog rada je objasniti i prikazati kako funkcionira računovodstveni sustav obrtnika s obzirom na to da se zasniva na načelu blagajne. Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo osnovano je još 2000. godine i tako je omogućen rast i razvoj obrtnika i ostalih malih i srednjih poduzetnika. Prema zadnjim podacima iz lipnja 2018. godine u Republici Hrvatskoj aktivno posluje oko 80.000 obrtnika, što ukazuje na veliku važnost koju obrt i obrtnici kao gospodarski sektor imaju za ukupan razvoj gospodarstva Hrvatske.

Tema rada proteže se kroz osam glavnih poglavlja. U prvom poglavlju, uvodu, daje se problem i predmet istraživanja, svrha i ciljevi istraživanja. U drugom poglavlju biti će navedene znanstvene metode koje su korištene prilikom izrade odnosno metodologija rada. U trećem poglavlju rada biti će definiran obrt, obrtnik, vrste obrta, prestanak obrta te trgovac pojedinac. Četvrto poglavlje bavi se uvjetima za otvaranje obrta te upisom u Obrtni registar. U petom poglavlju biti će objašnjen računovodstveni sustav, način evidentiranja poslovnih događaja te poslovne knjige. Šesto poglavlje obuhvaća poreze i doprinose, a sedmo poglavlje odnosi se na godišnji obračun poslovanja, obrasce te rokove slanja obrazaca.

Posljednji dio rada je zaključak koji iznosi temeljne spoznaje do kojih se došlo pisanjem rada i istraživanjem za potrebe njegova nastanka. Na samom kraju nalazi se popis literature, slika i tablica.

2. METODOLOGIJA RADA

Pri pisanju rada korištene su prvenstveno znanstvene činjenice preuzete iz znanstvene literature, metode komparacije i deskripcije pri čemu su korišteni različiti izvori sekundarnih podataka koji su navedeni u popisu literature na kraju rada, metoda analize informacija prikupljenih sa Internet stranica.

U ovom završnom radu koriste se induktivna i deduktivna metoda, od toga metoda analize i metoda sinteze. U teorijskom dijelu rada koriste se metoda dokazivanja, deskripcije i klasifikacije, dok se u istraživačkom dijelu koriste statistička i matematička metoda.

3. OBRT I OBRTNIK

Obrti su se pojavili u Hrvatskoj još u 15. stoljeću kada su obrtnici sjeverne Hrvatske, osnivali prvo obrtničke bratovštine, a kasnije cehove. „Cehovi su srednjovjekovne obrtničke udruge koje su imale zadatak da unapređuju i štite interese obrtnika određenih obrta.“ (Hrvatska književna enciklopedija, 2010). Prvi obrtnici dobili su taj status još davne 1447. godine, a bili su to krojači s područja Gradeca. Dvadesetak godina kasnije hrvatsko-ugarski kralj Matija Korvin daje cehovske privilegije obrtnicima slobodnog kraljevskog Grada Zagreba. Gotovo cijelo stoljeće kasnije 1852. godine osnivaju se prve trgovačko-obrtničke komore u Zagrebu, Rijeci i Osijeku. Kroz Hrvatsku obrtničku komoru danas djeluje dvadeset područnih komora i 116 udruženja obrtnika. (Hrvatska obrtnička komora, 2007).

3.1. POJAM OBRTA

Prema Zakonu o obrtu, „Obrt u smislu ovoga Zakona je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.“ (Zakon o obrtu, 2013).

Obrt može biti i sezonski ukoliko ne traje duže od šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini. U obrtu su dopuštene sve gospodarske djelatnosti koje nisu zakonom zabranjene. Kod sezonskog obrta dozvoljene djelatnosti utvrđuje ministar za obrt, malo i srednje poduzetništvo te je još za obavljanje takvog obrta potrebno mišljenje Hrvatske gospodarske komore.

3.2. POJAM OBRTNIKA

Prema Zakonu o obrtu, „Obrtnik u smislu ovoga Zakona je fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona (proizvodnja, promet ili pružanje usluga) u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba.“ (Zakon o obrtu, 2013).

3.3. VRSTE OBRTA

Obrti mogu biti slobodni, vezani i povlašteni.

Slobodni obrti su oni obrti za koje se ne mora položiti ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit. Kako bi se otvorio slobodni obrt potrebno je ispuniti samo opće uvjete za otvaranje obrta. Primjer djelatnosti slobodnog obrta je ukoliko se bavite izradom nakita od keramike, drva ili ukrasnih predmeta i sl. Za otvaranje slobodnog obrta uvjet je da osoba koja otvara obrt udovoljava posebnim zdravstvenim uvjetima. Uvjet je i da osobi koja otvara obrt nije pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom suda časti izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje. Te dokaze pribavlja nadležni ured po službenoj dužnosti. (Poduzetnički centar, 2018).

Vezani obrti su oni obrti za koje se uz opće uvjete traži položen ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit. Vezani obrt može obavljati fizička osoba odnosno izumitelj na temelju ostvarenog patentnog prava za patentirani proizvod ili uslugu, te fizička osoba sa završenom odgovarajućom srednjom stručnom spremom. Prema NKD-u postoji cijeli popis zanimanja koja spadaju u vezane obrte, na primjer mesar, pekar, krojač, stolar, bravar i slično. (Poduzetnički centar, 2018).

Povlašteni obrti su oni obrti čije se djelatnosti mogu obavljati samo i isključivo na temelju izdane povlastice, koju izdaje nadležno ministarstvo. Djelatnosti su također navedene u NKD-u, kao i kod vezanih obrta, a ovdje spadaju zanimanja poput morskog ili slatkovodnog ribara, rudara, puškara, elektroinstalatera i slično. Stupanj i vrsta stručne spreme koja je potrebna za obavljanje vezanih i povlaštenih obrta propisani su Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica. (Poduzetnički centar, 2018).

3.4. TRGOVAC POJEDINAC

Prema Zakonu o trgovačkim društvima, „trgovac pojedinac je fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost u skladu s propisima o obrtu, a upisana je u sudskom registru kao trgovac pojedinac.“ (Zakon o trgovačkim društvima, 2015). Ova definicija stajala je u zakonu sve do nedavno kada je posljednji put izmijenjen Zakon o trgovačkim društvima i koji je stupio na snagu 20. travnja 2019. Fizička osoba koja je poslovala kao obrtnik mogla je zatražiti da se kao

trgovac pojedinac upiše u Sudski registar ukoliko njen godišnji prihod prelazi svotu od 2 milijuna kuna, a bila je dužna zatražiti taj upis ako joj je godišnji prihod prelazio svotu od 15 milijuna kuna. Svojstvo trgovca pojedinca stjecalo se upisom u sudski registar. Fizička osoba trebala je podnijeti prijavu za upis u sudski registar u roku od 60 dana nakon podnošenja FINA-i godišnjih financijskih izvješća u kojima je iskazan spomenuti godišnji prihod. Razlog zbog kojeg je ukinut pojam trgovca pojedinca od ove godine je taj što je u Hrvatskoj bilo vrlo malo takvih slučajeva. Oni koji su ipak bili upisani u Sudski registar kao trgovci pojedinci moraju podnijeti zahtjev za brisanjem iz sudskog registra te nastaviti obavljati gospodarsku djelatnost u skladu sa Zakonom o obrtu.

3.5. PRESTANAK OBRTA

Obrt prestaje odjavom ili po sili zakona što utvrđuje nadležni županijski ured odnosno Ured Grada Zagreba te briše obrt iz Obrtnog registra. Prestanak obrta prema sili zakona može biti:

- ako obrtnik ne obavlja dopunsku ili dodatnu djelatnost u skladu sa Zakonom,
- smrću, odnosno gubitkom poslovne sposobnosti obrtnika, ako se ne nastavi obavljanje obrta od strane nasljednika,
- kupoprodajom obrta, ako kupac ne nastavi vođenje obrta po propisanim uvjetima,
- ako obrtnik ne počne obavljati djelatnost u roku od 30 dana upisa u obrtni registar,
- ako je obrtniku izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti,
- ako obrtnik izgubi državljanstvo ili ako strancu prestane važiti radna dozvola,
- ako nadležni organ utvrdi da je izdata obrtnica na osnovu lažnih isprava,
- promjenom prebivališta ako je kao sjedište obrta utvrđeno prebivalište obrtnika.

Privremeno obustavljanje obrta je moguće u trajanju do jedne godine. Moguće je obustaviti ga i na duži period u slučaju bolesti, nastupanja više sile i slično. Za vrijeme dok traje prekid obavljanja obrta, obrtnik je dužan predati obrtnicu nadležnom organu. O ponovnom početku rada dužan je obavijestiti nadležni organ najkasnije u roku od sedam dana prije isteka vremena privremene obustave. (Moje računovodstvo, 2016).

4. OTVARANJE OBRTA

Obrt može otvoriti i fizička i pravna osoba, pri tome moraju ispunjavati određene uvjete. „Fizička osoba može obavljati obrt ukoliko ispunjava sljedeće opće uvjete:

1. da joj pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje,
2. da ima pravo korištenja prostora ako je to potrebno za obavljanje obrta,
3. da ima stručnu osposobljenost ili položen majstorski ispit ako otvara vezani ili povlašteni obrt.“ (Zakon o obrtu, 2013).

Fizička osoba koja ima sve uvjete za otvaranje osim stručne osposobljenosti ili položenog majstorskog ispita može otvoriti vezani obrt ukoliko zaposli osobu koja je za taj određeni posao kompetentna. Isto je i u slučaju kada trgovačko društvo otvara obrt, također mora zaposliti najmanje jednog djelatnika koji ispunjava uvjete za otvaranje obrta. Ukoliko trgovačko društvo obavlja obrt na područjima određenim Zakonom o područjima posebne državne skrbi i Zakonom o otocima, mora zaposliti najmanje jednog djelatnika koji ima završenu odgovarajuću srednju stručnu spremu uz uvjet da u roku od jedne godine od stjecanja uvjeta za polaganje majstorskog ispita mora istog i položiti. (Poduzetnički centar, 2018).

Ako je za obavljanje obrta potreban prostor i oprema, moraju udovoljavati uvjetima određenim propisima o tehničkoj opremljenosti, zaštiti na radu, zaštiti i unapređenju čovjekovog okoliša, zaštiti od buke te ostalim propisima koji se tiču određene gospodarske djelatnosti. Neke djelatnosti se prema Pravilniku o obrtu mogu obavljati i u stambenim prostorijama, to su na primjer ručne izrade tekstilnih proizvoda, slikanje na staklu, popravak satova i nakita, prevođenje, šminkanje, krpanje i manje prepravljavanje odjeće i slično.

Ured Grada Zagreba vodi evidenciju o trgovačkim društvima i djelatnicima koji su zaposleni u takvim obrtima i oni se vode odvojeno od obrtnog registra prema Pravilniku o vođenju evidencije o trgovačkim društvima i djelatnicima koji obavljaju obrt, a nadležno ministarstvo vodi Registar povlastica.

4.1. OTVARANJE OBRTA

„Za obavljanje slobodnih i vezanih obrta obrtnik mora imati obrtnicu, a za obavljanje povlaštenih obrta obrtnik mora imati povlasticu. Obrtnicu izdaje nadležni ured državne uprave u županiji odnosno Ured Grada Zagreba na čijem području će biti sjedište obrta. Povlasticu izdaje nadležno ministarstvo ovisno o vrsti obrta.“ (Poduzetnički centar, 2018). Prije izdavanja obrtnice nadležni županijski ured državne uprave mora pribaviti dokaze o pravomoćnim sudskim presudama, rješenjima o prekršajima ili odlukama Suda časti da obrtniku nije izrečena sigurnosna mjera ili zabrana poslovanja odnosno obavljanja djelatnosti. Ukoliko nisu ispunjeni svi uvjeti za otvaranje, „nadležni ured Grada Zagreba izdat će obrtnicu, odnosno rješenje kojim se odbija izdavanje obrtnice najkasnije u roku od 15 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva za izdavanje obrtnice.“ (Zakon o obrtu, 2013). Pravilnikom o obliku i sadržaju obrtnice i povlastice propisan je oblik i sadržaj obrtnice i povlastice.

4.1.1. Obrtnica

Obrtnica se do 2015. godine izdavala u dvije veličine od kojih je veću obrtnik morao izložiti u sjedištu obrta na vidnom mjestu. Obje obrtnice izdavale su se na posebnom papiru s vodenim žigom i zaštitom, toniranom svijetloplavom bojom i obrubljenim starohrvatskim pletrom, kao što se vidi na slici u nastavku.

4.1.2. Povlastica

Povlastica se izdaje u slučaju otvaranja povlaštenog obrta. Izdaje ju nadležno ministarstvo, na primjer Ministarstvo poljoprivrede za djelatnost obavljanja gospodarskog ribolova na moru. Uz rješenje o izdavanju povlastice Ministarstvo izdaje i obrazac povlastice koji se uvijek mora nalaziti na plovilu kojim se obavlja gospodarski ribolov. Na jedno plovilo se može izdati samo jedna povlastica. Povlastica je formata A5, a ispisuje se elektronički na propisanom obrascu računalnim ispisom, a potom se plastificira. Povlastica sadrži opće podatke, podatke o plovilu, podatke o ovlašteniku povlastice, podatke o vlasniku plovila te podatke o ribolovnim alatima, opremi i ribolovnim zonama. Registar povlastica vodi se u elektroničkom obliku u bazi podataka Ministarstva. Povlastice se izdaju na rok od dvije godine i radi osiguravanja održivog upravljanja prirodnim resursima uglavnom se ne izdaju nove povlastice. (Narodne novine, broj 62/17).

 REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE	
POVLASTICA ZA GOSPODARSKI RIBOLOV NA MORU	
VLASNIK PLOVILA	
Ime i prezime _____	
Središte prebivalište _____	
Adresa: _____	
OIB: _____ MBO: _____	
OVLAŠTENIK POVLASTICE	
Ime: _____	
Ime i prezime vlasnika ili odgovorne osobe: _____	
Središte _____	
Adresa _____	
OIB _____ MBO: _____	
PODACI O PLOVILU	
Ime i linija upisa Reg.oznaka plovila _____	
CFR _____ Snaga (kW) _____	
Vazjska oznaka _____ ICS broj _____	
Tonaza (GT) _____ Duljina (m) _____	
Serijski broj povlastice: _____ Datum upisa _____	
Razdoblje obavljanja djelatnosti kod izdanih obrta: _____	
Ribolovni alat: _____	Ribolovna zona: _____
Pomoćna plovila: _____	
Nadležna ispostava: _____	
Klasa: _____	
Urbroj: _____	
Redni broj upisa u registar: _____	
Mjesto, datum izdavanja _____	
PO OVLAŠTENJU MINISTRA	
Potpis _____	
M.P. _____	

Slika 3. i 4.: Povlastica s prednje i stražnje strane, izvor:

<http://www.propisi.hr/print.php?id=2469>

4.2. UPIS U OBRтни REGISTAR

Upis u obrtni registar izvršava se najkasnije 15 dana od podnošenja zahtjeva. Dokumentacija koja je potrebna za upis u Obrtni registar je sljedeća: preslika osobne iskaznice, dokaz da fizičkoj osobi „pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti, dokaz da fizička osoba ima pravo korištenja prostorom ako je to potrebno za obavljanje obrta, uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, ako je to propisano zakonom, za vezane obrte potreban je dokaz o stručnoj osposobljenosti odgovarajuće srednje stručne spreme ili položenog majstorskog ispita.“ (Ured državne uprave, 2019).

4.2.1. Prijava za upis u Obrtni registar

Prijava za upis u Obrtni registar podnosi se na propisanim obrascima koji se mogu preuzeti s mrežnih stranica Ministarstva poduzetništva i obrta ili se mogu dobiti u registarskom tijelu. Uz obrazac prijave još se prilažu registarski list RL 1 u kojem se upisuju podaci o obrtu, registarski list RL 2 gdje se upisuju podaci o izdvojenom pogonu (ako ima izdvojenih pogona), registarski list RL 3 koji sadrži podatke o djelatnostima, te tiskanica 1 s podacima o vlasniku obrta. Prijava sadrži: ime i prezime, očevo ime, prebivalište i adresu stanovanja, djelatnost prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, tvrtku odnosno ime pod kojim će obrt poslovati, sjedište i adresu prostora u kojem će obavljati djelatnost, datum početka obavljanja djelatnosti (najkasnije godinu dana od dana upisa u obrtni registar, odnosno od dana izdavanja obrtnice, što znači da datum upisa u obrtni registar ne mora isti kao datum početka obavljanja djelatnosti). Fizička osoba za status obrtnika prilaže dokaze o Hrvatskom državljanstvu (domovnica ili radna dozvola koju izdaje je središnji zavod za zapošljavanje u Zagrebu), zdravstvenoj sposobnosti (izdaje medicina rada) te stručnoj spremi ili uvjerenje o stručnoj osposobljenosti. (Hitro, 2019). Nakon što se obradi prijava i navedeni obrasci izdaje se Izvadak iz obrtnog registra i rješenje o upisu u Obrtni registar. Kada obrtnik dobije navedene dokumente može početi s poslovanjem.

4.2.2. Troškovi upisa u Obrtni registar

Troškovi osnivanja obrta odnosno upravna pristojba iznosi 270,00 kuna u gradu Zagrebu, s time da se 200,00 uplaćuje na žiro račun u korist Grada Zagreba, a 70,00 kuna je u biljezima. U ostalim dijelovima Hrvatske, pristojba iznosi 250,00 kuna. Za izdanu obrtnice fizička osoba plaća 200,00 kuna. Plaćanja obrtnice su oslobođene: fizičke osobe koje otvaraju obrt na područjima određenim „Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o brdsko-planinskim područjima i Zakonom o otocima“; fizičke osobe navedene u programima zbrinjavanja kojih je potpisnik Ministarstvo s drugim ministarstvima i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, branitelji kao i osobe prijavljene na Zavodu za zapošljavanje starije od 45 godina ili s najmanje 20 godina radnog staža; nadalje fizičke osobe koje temeljem Programa zapošljavanja, poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva i sprečavanja sive ekonomije u turizmu. U slučaju zajedničkog obavljanja obrta, za jednu izdanu obrtnicu plaća se iznos od 200,00 kuna, a za svaku sljedeću izdanu obrtnicu plaća se 60,00 kuna. Za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti kao domaće radinosti i sporednog zanimanja plaća se 100,00 kuna. (Obrtnička komora Zagreb, 2019). Nakon izdavanja rješenja o registraciji obrta (Obrtnice) potrebno je izraditi pečat. U pečatu se obavezno nalaze naziv obrta i adresa. U pečat je moguće dodati i logo obrta a svakako je dobro da se u pečat stavi i OIB obrta. Za izradu pečata potrebna je kopija Rješenja o upisu obrta u Obrtni registar. Nakon izrade pečata potrebno je u jednoj od banaka otvoriti žiro račun, koji svaki obrt mora imati.

4.2.3. Rokovi izdavanja obrtnice i početka poslovanja

„Nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba mora izdati obrtnicu, odnosno rješenje kojim se odbija izdavanje obrtnice najkasnije u roku od 15 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva za izdavanje obrtnice. Kada se obrt upiše u Obrtni registar, obrtnik ima rok od jedne godine da počne sa svojim poslovanjem. Obrtnik je dužan najkasnije osam dana prije početka obavljanja obrta prijaviti početak svog poslovanja mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom uredu Grada Zagreba koji će o tome odmah izvijestiti nadležna tijela.“ (Zakon o obrtu, 2013).

5. RAČUNOVODSTVENI SUSTAV OBRTRNIKA

Računovodstvo obrtnika temelji se na moderniziranoj verziji jednostavnog knjigovodstva. Kao obveznici poreza na dohodak nisu obvezni voditi dvojno knjigovodstvo, odnosno glavnu knjigu. Sve ostale analitike, kupce, dobavljače, blagajničko poslovanje, veleprodaju, maloprodaju, plaće, i drugo su jednake kao i kod trgovačkih društava. Kod obrtnika primjenjuje se načelo blagajne. Obrtnici ne moraju sastavljati financijska izvješća i ne plaćaju porez na dobit već porez na dohodak. Naravno, obrtnik može postati obveznik poreza na dobit na temelju zahtjeva Poreznoj upravi i tada mora voditi dvojno knjigovodstvo. Oni obrtnici koji su obveznici poreza na dodanu vrijednost moraju voditi knjigu ulaznih i izlaznih računa, budući da se na temelju njih dolazi do obračuna poreza na dodanu vrijednost. (Alar-m, 2012).

5.1. NAČELO BLAGAJNE

Knjiga primitaka i izdataka obrtnika vodi se prema načelu blagajne. To znači da se poslovni događaji u knjigu primitaka i izdataka upisuju onda kada su ostvareni odnosno kada dođe do priljeva ili odljeva novca. Jedina iznimka od primjene načela blagajne su izdaci za nabavu dugotrajne imovine jer se ona tretira kao i kod trgovačkih društava. Ravnomjerno se otpisuje kroz vijek trajanja osim ako se obrtnik ne odluči na dodatni, djelomični ili potpuni otpis opreme. Što se tiče nenovčanih primitaka, oni se utvrđuju prema tržišnoj vrijednosti, a nenovčani izdaci prema nabavnim cijenama i cijenama koštanja. Na kraju poslovne godine, kod zaključivanja poslovnih knjiga treba uključiti i vrijednost zaliha u troškove poslovanja, jer se mogu priznati kao izdatak u visini nabavne cijene ili troškova proizvodnje. Na temelju ovog načela osigurava se detaljan uvid u stanje i protok novca. Obrtnici su dužni čuvati sve isprave o polaganjima gotovog novca na žiro račun kao i isprave o podizanju gotovog novca za potrebe redovnog poslovanja. (Šoić, M., & Zeljko, C., 2001).

5.2. PRIMICI I IZDACI

„Primici su sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo) koja su poreznom obvezniku pritekla u poreznom razdoblju“ obavljajući obrtničku djelatnost. (Porezna uprava, 2019). Poslovni primici su primici od prodanih i naplaćenih dobara i obavljenih usluga koji su realizirani u određenom razdoblju putem žiro računa ili u gotovom novcu putem blagajne. Ako su dobra ili usluge prodane na kredit odnosno kreditnu karticu, primitak nastaje kada je vidljiva naplata na žiro računu. U slučaju da se prodana dobra i usluge plaćaju mjenicom, primitak nastaje naplatom ili prijenosom mjenice. Ostalim poslovnim primicima smatraju se naplaćene kamate, odricanja od potraživanja, oprošteni odnosno otpisani dug za stvari i prava koja se nalaze u popisu dugotrajne imovine, primljeni predujmovi za neisporučenu robu ili neobavljenju uslugu i slično. Poslovnim primicima smatraju se i primici ostvareni od prodaje stvari i prava koja se koriste za obavljanje djelatnosti i koja se bilježe u popisu dugotrajne imovine. Također i primici koji su ostvareni od otuđenja ili likvidacije. Osim primitaka u novcu, poslovni primici procjenjuju se prema tržišnoj vrijednosti, a to je vrijednost odnosno cijena koja bi se ostvarila pri prodaji u uobičajenom poslovnom prometu. Potraživanja za prodanu robu ili obavljene usluge postaju primici u trenutku naplate. U primitke spadaju i primljeni predujmovi za isporuku robe i obavljanje usluge. Ono što se ne smatra primicima su novčani priljevi koji se isplaćuju u ime i za račun neke druge osobe, dospjela, a nenaplaćena potraživanja za isporučena dobra ili obavljenju uslugu, primljeni krediti i zajmovi, uzimanje novca za vlastite potrebe koje nisu vezane uz obavljanje djelatnosti. (Šoić, M., & Zeljko, C., 2001).

„Izdacima se smatraju svi odljevi dobara s novčanom vrijednošću izvršeni radi ostvarivanja ili osiguranja primitaka“ i koji su vezani uz obavljanje djelatnosti. (Porezna uprava, 2019). Izdatak nastaje u trenutku kada organizacija ovlaštena za platni promet odnosno banka izvrši primljeni nalog za plaćanje za koji je obrtnik osigurao sredstva na svom žiro računu. Kada se plaća mjenicom, izdatak nastaje prijenosom ili plaćanjem mjenice, a kod plaćanja kreditnom karticom izdatak nastaje kada je plaćanje vidljivo na žiro računu. Poslovnim izdacima smatraju se izdaci za materijal, robu, proizvode, energiju i usluge kojima se stječe dohodak, izdaci za tekuće održavanje dugotrajne imovine, nabavljen i plaćen sitan inventar (ukoliko je vrijednost bez PDV-a manja od 3.500,00 kn), amortizacija. Nadalje, izdaci za zaposlene odnosno plaće s porezima i doprinosima, od toga doprinosi za obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje osoba zaposlenih kod obrtnika,

kao i doprinosi za vlastito mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Mirovinsko osiguranje za zaposlenike plaća se po stopi od 15 + 5%, a zdravstveno osiguranje po stopi od 16,5% na najnižu dopuštenu osnovicu od 3.210,24 kn. (Narodne novine, 2019). „Poslovnim izdacima još se smatraju dani predujmovi za neisporučenu robu i neobavljene usluge, osim predujmova danih za nabavu dugotrajne imovine, ulaganja kratkotrajnih dobara i usluga koja nemaju veze s obrtom odnosno koje su privatno vlasništvo.“ Ostali izdaci su naknade, potpore i nagrade isplaćene vlasniku obrta, isplate učenicima i studentima za vrijeme praktičnog rada, stipendije, dnevnice za službena putovanja, kamate, pristojbe, članarina turističkoj zajednici i slično. Poslovnim izdacima se ne smatraju izdaci koji su služili osobnim potrebama obrtnika ili „nisu nastali s namjerom ostvarivanja primitaka su porez na dohodak, porez na nasljedstva i darove, izdaci za novčane kazne i prekršaje, ulaganja u obliku financijske imovine, otplata kredita i zajmova, dospjele, a ne naplaćene obveze za nabavljenu robu ili izvršenu uslugu od strane dobavljača.“ (Šoić, M., & Zeljko, C., 2001).

5.3. POSLOVNE KNJIGE OBRTRNIKA

Prema Zakonu o porezu na dohodak propisano je da obrtnici moraju utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga. Oblik i sadržaj poslovnih knjiga te način vođenja poslovnih knjiga propisuje ministar financija Pravilnikom o porezu na dohodak. Poslovne knjige koje obrtnici moraju voditi su: „Knjiga primitaka i izdataka (Obrazac KPI), Knjiga prometa (Obrazac KPR), Evidencija o tražbinama i obvezama i Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI).“ U slučaju da je obrtnik obveznik poreza na dodanu vrijednost još mora voditi knjigu ulaznih i izlaznih računa na temelju kojih se obračunava porez na dodanu vrijednost. Ukoliko se obrtnik bavi trgovinom dužan je voditi i Popis robe u trgovini na malo. Poslovne knjige moraju se zaključiti najkasnije četiri mjeseca nakon završetka poslovne godine odnosno do 30. travnja tekuće godine za prethodnu. Poslovne knjige i računovodstvene isprave moraju se čuvati najmanje 11 godina. Knjigovodstvene isprave mogu se čuvati kao izvorni pisani dokument ili u obliku elektroničkog zapisa. „Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige.“ Isplatne liste, analitička evidencija o plaćama za koje se plaćaju obvezni doprinosi čuvaju se trajno odnosno zauvijek. (TEB poslovno savjetovanje, 2017).

5.3.1. Knjiga primitaka i izdataka

Hrvatska obrtnička komora knjigu primitaka i izdataka definira kao „evidenciju o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima u određenom poreznom razdoblju.“ Knjiga primitaka i izdataka sadrži opće podatke o poreznom obvezniku: naziv odnosno ime i prezime, matični broj građana te adresa. Uz svaki primitak odnosno izdatak treba navesti redni broj, datum nastanka, broj temeljnice na temelju koje se knjiži, kratak opis, iznos primitka ili izdatak i porez na dodanu vrijednost koji je sadržan u primitku odnosno izdatku.

Gotovinske primitke nije potrebno svakodnevno unositi u knjigu primitaka i izdataka ukoliko je obrtnik u sustavu PDV-a jer već vodi evidenciju izlaznih računa odnosno knjigu IRA-e. Stoga se gotovinski promet unosi u jednoj svoti za određeno obračunsko razdoblje. Također i ako obrtnik nije u sustavu PDV-a, gotovinski promet može se unijeti u jednom iznosu za prethodni mjesec. Unos podataka u knjigu primitaka i izdataka trebao bi se obaviti do petnaestog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Neovisno o tome koliko ima poslovnih jedinica, podružnica ili registriranih djelatnosti obrtnik vodi samo jednu knjigu primitaka i izdataka. (Hrvatska obrtnička komora, 2008).

Godina	Redni broj	Simbol	Broj temeljnica	Datum temeljnica	Opis temeljnica	Datum primitka ili izdatka	Opis primitka ili izdatka
2019	1	URA	1	31/01/2019	računi	03/01/2019	plaće za 12/2018
2019	2	URA	1	31/01/2019	računi	07/01/2019	GORIVO
2019	3	URA	1	31/01/2019	računi	09/01/2019	GORIVO
2019	4	URA	1	31/01/2019	računi	11/01/2019	GORIVO
2019	5	URA	1	31/01/2019	računi	15/01/2019	ROBA
2019	6	URA	1	31/01/2019	računi	16/01/2019	ROBA
2019	7	URA	1	31/01/2019	računi	21/01/2019	ROBA
2019	8	URA	1	31/01/2019	računi	23/01/2019	ROBA
2019	9	URA	1	31/01/2019	računi	23/01/2019	OPFRINOSI V L OBRIA
2019	10	URA	1	31/01/2019	računi	24/01/2019	ROBA
2019	11	URA	1	31/01/2019	računi	24/01/2019	ROBA
2019	12	URA	1	31/01/2019	računi	24/01/2019	ROBA

Slika 5.: Knjiga primitaka i izdataka, izvor: CIRIS poslovni informacijski sustav

Slika 5. prikazuje primjer knjige primitaka i izdataka iz poslovnog programa CIRIS. Kao što je vidljivo sadrži sve potrebne elemente, redni broj, vrstu, broj i datum temeljnice te kratak opis. Zatim se upisuje komitent odnosno kupac ili dobavljač ovisno o tome je li nastao primitak ili izdatak, te datum nastanka primitka ili izdatka. Simbol se odnosi na vrstu plaćanja, ukoliko je plaćeno gotovinom upisuje se kratica „GOT“, a ako je plaćeno putem žiro računa „BA“ (banka) te se upisuje broj izvotka sa žiroračuna na kojem je vidljiva uplata ili isplata. Na kraju se upisuje iznos primitka ili izdatka u odgovarajući redak.

5.3.2. Knjiga prometa

„Knjiga prometa je evidencija u koju se na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućega radnog dana, upisuju primici naplaćeni u gotovu novcu i čekovima.“ (Hrvatska obrtnička komora, 2008).

Ukoliko se dnevni gotovinski promet vodi u knjizi primitaka i izdataka tada nije potrebno voditi i knjigu prometa. Knjigu prometa također ne moraju oni obrtnici koji nisu u sustavu poreza na dodanu vrijednost, ako ne obavljaju djelatnost u više poslovnica.

Ako se obrtnik bavi prodajom na malo i ima više prodajnih mjesta, onda treba knjigu prometa voditi posebno za svako prodajno mjesto. Kao i knjiga primitaka i izdataka, knjiga prometa vrlo slično izgleda i sadrži opće podatke o poreznom obvezniku, redni broj, datum gotovinskog primitka, broj temeljnice, kratak opis te iznos.

5.3.3. Evidencija o tražbinama i obvezama

Evidenciju o tražbinama i obvezama vode uglavnom oni obrtnici koji nisu u sustavu poreza na dodanu vrijednost odnosno oni koji ne vode knjige ulaznih i izlaznih računa. Oni ipak moraju osigurati podatke „o tražbinama i obvezama odnosno o svim ispostavljenim i primljenim računima, kao i plaćenim i naplaćenim računima, osim onih računa koji su plaćeni ili naplaćeni gotovinom.“ Podaci u evidencijama o tražbinama i obvezama unose se kronološkim redom kako su nastajali poslovni događaji. (Šoić, M., & Zeljko, C., 2001).

Slika 6.: Evidencija o tražbinama i obvezama, izvor: CIRIS poslovni informacijski sustav

Prethodna slika prikazuje primjer evidencije o tražbinama i obvezama iz poslovnog sustava CIRIS. U navedenom primjeru nema podataka jer obrtnik ne vodi evidenciju ove knjige, ali se vidi koji su podaci potrebni za unos poslovnih događaja. Unosi se godina, redni broj, simbol „U“ ako se radi o ulaznom računu, simbol „I“ ako se radi o izlaznom računu te komitent odnosno kupac ili dobavljač. Zatim se unosi broj računa, datum računa i dospjeće plaćanja, kratak opis, iznos računa i na kraju datum naplate ili plaćanja. Nakon toga još se unosi tip uplate ili isplate koji može biti u gotovini, putem žiro računa ili u naravi.

5.3.4. Popis dugotrajne imovine

„Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje otpisa odnosno amortizacije dugotrajne imovine. U popis se unose stvari i prava, ako njihove nabavne cijene odnosno troškovi proizvodnje prelaze svotu od 3.500,00 kuna i ako im je vijek trajanja duži od godinu dana.“ (Poduzetnički centar, 2018).

Evidencija u popis dugotrajne imovine počinje stjecanjem obrta odnosno „na početku obavljanja djelatnosti i vodi se neprekidno tijekom cijelog obavljanja djelatnosti do zatvaranja obrta. U popis dugotrajne imovine unose se opći podaci o poreznom obvezniku, te podaci o dugotrajnoj imovini, a to su: redni broj, naziv stvari ili prava, datum nabave ili ulaganja stvari ili prava i broj isprave, nabavna vrijednost ili troškovi proizvodnje stvari ili prava, knjigovodstvena vrijednost koja se prenosi iz popisa prethodne godine, vijek trajanja dugotrajne imovine, stopa amortizacije, svota otpisa koja se dobije tako da se nabavna vrijednost pomnoži sa stopom amortizacije i podijeli sa 100, knjigovodstvena vrijednost na kraju kalendarske godine koja se dobije da se od knjigovodstvene vrijednosti oduzme iznos otpisa.“

Ukoliko ne postoji vjerodostojna „isprava o nabavi nekog ulaganja unosi se procijenjena tržišna vrijednost. Tada je potrebno sastaviti zapisnik i navesti na temelju čega se izvršila procjena. Popis dugotrajne imovine sastavlja se za svaku kalendarsku godinu i zaključuje se sa stanjem na dan 31. prosinca. Zaključna stanja prepisuju se kao početna stanja u popisu dugotrajne imovine za iduću godinu.“ (Hrvatska obrtnička komora, 2008).

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE NA DAN 31/12/2019 Obrazac DI

I. OPĆI PODACI O POREZKOM OBVEZNIKU
 1. NAZIV DJELATNOSTI: LJEVANJE METALA
 2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI: "SEVER" VL. TOMISLAV SEVER
 3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBICAJENOG BORAVIŠTA: POLJANICA B. SEVERSKA 43.DONJA BISTRA
 4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI: 12089562599

II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI

Redni broj	Naziv stvari ili prava	Isprava broj	Isprava nadnevak	Nabavna vrijednost	Knjgov. vrijednost	Vijek trajanja	Stopa otpisa	Svota otpisa	Knjgov. vrijednost na kraju godine	AOP oznaka dug.im.	Datum otuđenja
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11
1.	ZGRADA LJEVAONE	ZAPISNIK	01/07/2018	179.393,02	177.524,34	50,00	2,50	4.484,83	173.039,51	001	
2.	ZGRADA LJEVAONE NADOGRADNJA	ZAPISNIK	01/07/2018	200.000,00	136.249,99	50,00	2,50	5.000,00	131.249,99	001	
3.	KLIMA LG 2 KOM	ZAPISNIK	01/07/2018	9.773,89	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	013	
4.	BUŠILICA GLODALICA	ZAPISNIK	01/07/2018	22.037,50	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	012	
5.	BRUSILICA S.150 2 KOM	ZAPISNIK	01/07/2018	10.496,77	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	012	
6.	PUNILICA KOMPLET	ZAPISNIK	01/07/2018	9.300,50	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	012	
7.	STROJ ZA PRANJE KARCHER HDS	ZAPISNIK	01/07/2018	10.389,34	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	012	
8.	UGRADNJA KOTLOVNICE	ZAPISNIK	01/07/2018	17.213,12	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	013	
9.	UREDAJ ZA IZRADU PIJESKA	ZAPISNIK	01/07/2018	8.620,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	012	
10.	MERCEDES E220CDI-KOMBI	ZAPISNIK	01/07/2018	90.476,54	0,00	4,00	0,00	0,00	0,00		
11.	DODGE KARAVAN PROGRAM ZA ROBN0	ZAPISNIK	01/07/2018	90.000,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00		
12.	KNJIGOVODSTVO UREDSKI NAMJEŠTAJ	ZAPISNIK	01/07/2018	4.100,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00		
13.	UREDSKI NAMJEŠTAJ	6-1-1	14/02/2019	7.636,00	7.636,00	5,00	20,00	1.272,67	6.363,33		
Ukupno :				659.436,68	321.410,33			10.757,50	310.652,83		

Potpis osobe koja je popis sastavila Potpis vlasnika

Slika 7.: Popis dugotrajne imovine, izvor: CIRIS poslovni informacijski sustav

Slika 7. prikazuje primjer popisa dugotrajne imovine obrtnika. U prvom dijelu nalaze se opći podaci o obrtniku, naziv djelatnosti, ime i prezime vlasnika odnosno nositelja obrta, adresa te OIB. U drugom dijelu nalaze se podaci o imovini, svaka se stvar upisuje zasebno pod svojim rednim brojem. Nakon rednog broja slijedi naziv stvari ili prava, isprava na temelju koje je imovina stečena, broj te datum isprave. Zatim se unosi nabavna vrijednost, knjigovodstvena vrijednost, vijek trajanja, stopa otpisa, svota otpisa te knjigovodstvena vrijednost na kraju godine.

Za svaki predmet dugotrajne imovine amortizacija se obračunava pojedinačno. Pri tome se primjenjuje linearna metoda, uz korištenje propisanih amortizacijskih stopa koje donosi Zakon o porezu na dobit. Svota otpisa odnosno svota amortizacije dobije se tako da se „nabavna vrijednost imovine pomnoži sa stopom amortizacije te se taj iznosi podijeli sa 100.“ Trošak amortizacije dugotrajne imovine priznaje se kao rashod odnosno izdatak od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu. (Hrvatska obrtnička komora).

5.3.5. Knjiga ulaznih i izlaznih računa

„Knjiga ulaznih računa kronološka je evidencija svih računa primljenih od dobavljača za nabavljenu robu i/ili izvršene usluge.“ (Zenzerović R., 2007). Prilikom unosa računa u ovu pomoćnu poslovnu knjigu, svakom od njih pridružuje se odgovarajući broj (npr. ulazni račun 1, ulazni račun 2...) koji ima kontrolnu ulogu te ujedno služi kao kriterij sistematizacije, odnosno arhiviranja primljenih računa dobavljača. Zaključak knjige ulaznih računa provodi se krajem poslovne godine. Ova evidencija može poprimiti izgled klasične knjige, ali se u posljednje vrijeme sve češće javlja u obliku digitalnog zapisa.

„Knjiga izlaznih računa kronološka je evidencija svih računa izdanih kupcima za isporučenu robu i/ili pružene usluge.“ (Zenzerović R., 2007). Svakom računu dodjeljuje se odgovarajući broj koji ima istu funkciju kao i kod knjige ulaznih računa. Zaključak i izgled knjige izlaznih računa isti je kao kod knjige ulaznih računa.

6. POREZI KOD OBAVLJANJA OBRITNIČKE DJELATNOSTI

Porezi koji se javljaju kod obavljanja obrtničke djelatnosti odnosno koje su obrtnici dužni plaćati su porez na dohodak, porez na dodanu vrijednost, porez na potrošnju, prirez porezu na dohodak, trošarine (posebni porezi), obvezni i ostali doprinosi.

6.1. POREZ NA DOHODAK

Prema Zakonu o porezu na dohodak, „dohodak je razlika između primitaka i izdataka nastalih u jednoj kalendarskoj godini kao poreznom razdoblju.“ (Narodne novine br. 177/04). Postoji više vrsta dohodaka, na primjer dohodak od samostalne djelatnosti, nesamostalnog rada, imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja i drugi dohodak. Obrt i obrtnička zanimanja spadaju u dohodak od samostalne djelatnosti.

„Porezni obveznik je obrtnik koji ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta. Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka od njih zasebno za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku. Dohodak od obrta je dakle, razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka što su nastali u istom poreznom razdoblju. Primici i izdaci se utvrđuju, kao što je već bilo navedeno u radu, prema njihovoj tržišnoj vrijednosti i to prema načelu blagajne, primici se utvrđuju nakon primljenih uplata, a izdaci nakon obavljenih isplata.

Obrtnik je dužan najkasnije u roku od 8 dana od početka i prestanka obavljanja djelatnosti podnijeti prijavu u registar poreznih obveznika u nadležnoj ispostavi porezne uprave prema svome prebivalištu ili uobičajenom boravištu. Mjesečni predujam poreza na dohodak određuje Porezna uprava rješenjem. Predujmovi poreza na dohodak od samostalne djelatnosti plaćaju se prema rješenju najkasnije do kraja mjeseca za prethodni mjesec. Obrtnik koji započinje samostalno obavljati djelatnost ne plaća predujmove poreza na dohodak do podnošenja prve godišnje porezne prijave. Poreznu osnovicu poreza na dohodak čini dohodak od obrta umanjen za preneseni gubitak i osobni odbitak.“ (Jančiev Z. & Supić J., 2007). Od 1.1.2019. prema novom Zakonu o porezu na dohodak postoje samo dvije porezne stope koje slijede u tablici.

Tablica 1.: Porezne stope

<i>Mjesečna por. osnovica</i>	<i>Godišnja por. osnovica</i>	<i>Porezna stopa</i>
<i>Do 30.000,00 kn</i>	<i>Do 360.000,00 kn</i>	24%
<i>Iznad 30.000,00 kn</i>	<i>Iznad 360.000,00 kn</i>	36%

Izvor: <https://www.porezna->

[uprava.hr/baza._znanja/Stranice/RadnikPorezNaDohodakOdNesamostRada.aspx](https://www.porezna-uprava.hr/baza._znanja/Stranice/RadnikPorezNaDohodakOdNesamostRada.aspx)

„Obrtnik može koristiti razne poticaje i olakšice kao što su poticaji zapošljavanja, državne potpore za obrazovanje i izobrazbu, poticaji za istraživanja i razvoj te porezne olakšice za obavljanje djelatnosti na potpomognutim područjima i području Grada Vukovara. Obrtnik također plaća i prirez porezu na dohodak ukoliko mu je prebivalište na području općine ili grada koji su propisali prirez porezu na dohodak.“ (Porezna uprava, 2019).

6.2. PAUŠALNO OPOREZIVANJE OBRITNIČKE DJELATNOSTI

Porezni obveznik koji podliježe paušalnom oporezivanju je „obrtnik koji ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta, u skladu s propisima o obrtu, a koji ispunjava sljedeće uvjete:

1. Nije obveznik PDV-a prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost.
2. Samostalnu djelatnost ne obavlja u supoduzetništvu.
3. Ukupni primici u prethodnoj godini nisu viši od 300.000,00 kuna.

Obrtnik koji počinje obavljati samostalnu djelatnost a dohodak i porez na dohodak želi utvrđivati u paušalnoj svoti dužan je prijaviti početak obavljanja djelatnost nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svome prebivalištu ili uobičajenom boravištu u roku 8 dana od početka obavljanja samostalne djelatnosti. Obrtnik koji obavlja samostalnu djelatnost i dohodak utvrđuje na osnovi poslovnih knjiga, a želi prijeći na utvrđivanje paušalnog dohotka dužan je podnijeti prijavu nadležnoj ispostavi Porezne uprave do kraja tekuće godine za iduću godinu, a najkasnije 15 dana po isteku kalendarske godine. Godišnji paušalni dohodak utvrđuje se rješenjem nadležne ispostave

Porezne uprave prema mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta poreznog obveznika i vrijedi do donošenja novog rješenja.

Primjenom porezne stope od 12% na godišnji paušalni dohodak koji je ujedno i godišnja porezna osnovica za utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza utvrđuje se godišnji paušalni porez na dohodak. Mjesečni paušalni porez na dohodak utvrđuje se na način da se godišnji paušalni porez na dohodak podijeli na dvanaest mjeseci odnosno na broj mjeseci poreznog razdoblja u kojima porezni obveznik obavlja samostalnu djelatnost.“ (Jančiev Z. & Supić J., 2007).

6.3. POREZ NA DOBIT

„Obrtnik postaje obveznik poreza na dobit ukoliko ispunjava samo jedan od sljedećih uvjeta:

- Ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 2.000.000,00 kuna.
- Ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario dohodak veći od 400.000,00 kuna.
- Ako ima dugotrajnu imovinu veću od 2.000.000,00 kuna.
- Ako je u prethodnom poreznom razdoblju zapošljavao više od 15 radnika.“

Obrtnik tada mora poslati pisani zahtjev nadležnoj ispostavi Porezne uprave kojim se traži promjena načina oporezivanja na porez na dobit. „Porezna osnovica utvrđuje se prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema Zakonu o porezu na dobit. Stopa poreza na dobit iznosi 20%. Predujam poreza na dobit plaća se prema godišnjoj poreznoj prijavi za prethodnu godinu. Iznos predujma poreza na dobit dobije se tako da se iznos godišnje porezne obveze podijeli s brojem mjeseci istoga razdoblja.“ Oni koji su oslobođeni plaćanja poreza na dobit su područja posebne državne skrbi, brdsko-planinska područja, Grad Vukovar te slobodne zone. (Jančiev Z. & Supić J., 2007).

6.4. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV)

Obrtnik postaje obveznik poreza na dodanu vrijednost kada mu vrijednost naplaćenih prihoda u bilo kojem trenutku u toku godine prijeđe prag od 300.000,00 kuna. Tada je obrtnik dužan prijaviti se nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu kako bi se upisao u Registar poreznih obveznika. Porezne stope su 5%, 13% i 25%.

Plaćanja PDV-a oslobođeni su najam stambenih prostora, usluge banaka, štedionica i štedno-kreditnih organizacija, usluge liječenja u zdravstvenim ustanovama, usluge predškolskih, osnovnih, srednjih i visokoškolskih ustanova, usluge vjerskih zajednica. Nadalje, uvoz zlatnih poluga što obavlja Hrvatska narodna banka, uvoz dobara što se prema carinskim propisima smatraju osobnom prtljagom, izvozne isporuke dobara u slobodnu zonu, slobodna i carinska skladišta te isporuke unutar slobodne zone, slobodnih i carinskih skladišta.

Obrtnik obveznik PDV-a mora za obračunsko razdoblje sam utvrditi i obračunati obvezu PDV-a i isti iskazati u prijavi. Prijavu PDV-a mora predati na propisanom obrascu ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu najkasnije do 20. u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Poreznu obvezu ili pravo na povrat PDV-a obrtnik utvrđuje u obračunskom razdoblju (mjesečno ili tromjesečno) tako da obračunati PDV u primljenim naknadama za izdane račune umanju za iskazani i plaćeni pretporez po ulaznim računima za u tom obračunskom razdoblju isporučene i primljene isporuke dobara ili usluga. Rok plaćanja PDV-a za mjesečna obračunska razdoblja je do zadnjeg dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec (na primjer: do kraja veljače za siječanj) i isto tako do zadnjeg dana tekućeg mjeseca za prethodno tromjesečno razdoblje (na primjer: do kraja travnja za prva tri mjeseca). (Jančiev Z. & Supić J., 2007).

6.5. OBVEZNI DOPRINOSI

Od 1.1.2019. ministar financija donio je Naredbu o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2019. godinu. (Narodne novine, 1/2019). Obvezne doprinose, a to su doprinos za mirovinsko osiguranje i doprinos za zdravstveno osiguranje, vlasnik obrta je dužan plaćati do 15. u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.

Osnovice za obračun doprinosa se razlikuju s obzirom je li paušalni obrt, obrt obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit, što se može vidjeti u sljedećoj tablici.

Tablica 2.: Nove osnovice za obračun doprinosa 2019.

	<i>Osnovica</i>	<i>Mirovinsko osig.</i> <i>15% + 5%</i>	<i>Zdravstveno</i> <i>osig. 16,5%</i>	<i>Ukupni</i> <i>doprinosi</i>
<i>Obveznici</i> <i>poreza na</i> <i>dohodak</i>	5.491,20	823,68 + 274,56 1.098,24	906,05	2.004,29
<i>Obveznici</i> <i>poreza na dobit</i>	9.292,80	1.393,92 + 464,64 1.858,56	1.533,31	3.391,87
<i>Porez plaćaju u</i> <i>paušalnom</i> <i>iznosu</i>	3.379,20	506,88 + 168,96 675,84	557,57	1.233,41

Izvor:

https://www.hok.hr/content/download/27732/254671/file/Nove_osnovice_za_obra%C4%8Dun_doprinos_a_za_obvezna_osiguranja_2019.pdf

Za obveznike paušalnog dohotka po osnovi druge djelatnosti godišnja osnovica za obračun doprinosa i ukupni doprinosi nalaze se u sljedećoj tablici.

Tablica 3.: Osnovice za obračun doprinosa kod paušalista

<i>Ostvaren god.</i> <i>primitak</i>	<i>Godišnja por.</i> <i>osnovica</i>	<i>Obvezni doprinosi</i>			<i>Ukupno za</i> <i>godinu</i>
		<i>MIO I.</i>	<i>MIO I.</i>	<i>ZO</i>	
		7,5%	2,5%	7,5%	
<i>Do 85.000,00 kn</i>	12.750,00	956,25	318,75	956,25	2.231,25

85.000 – 115.000 kn	17.250,00	1.293,75	431,25	1.293,75	3.018,75
115.000 – 149.500 kn	22.425,00	1.681,88	560,63	1.681,88	3.924,38
149.500 – 230.000 kn	34.500,00	2.587,50	862,50	2.587,50	6.037,50
230.000 – 300.000 kn	45.000,00	3.375,00	1.125,00	3.375,00	7.875,00

Izvor:

https://www.hok.hr/content/download/27732/254671/file/Nove_osnovice_za_obra%C4%8Dun_doprinos_a_za_obvezna_osiguranja_2019.pdf

6.5.1. Ostali doprinosi i naknade

U ostale doprinose i naknade spadaju doprinos Hrvatskoj obrtničkoj komori, članarina turističkim zajednicama i spomenička renta. Obveznik doprinosa Hrvatskoj obrtničkoj komori je svaki obrtnik koji na području Republike Hrvatske obavlja obrt u skladu sa Zakonom o obrtu. Ovaj doprinos plaća se mjesečno u iznosu od 76,00 kuna. Obveznik plaćanja članarine turističkim zajednicama je onaj obrtnik koji ima sjedište u turističkom mjestu i koji trajno ili sezonski ostvaruje prihode obavljanjem ugostiteljskih, turističkih ili nekih drugih s turizmom povezanih djelatnosti. Osnovica za obračun članarine su ukupni primici iz Knjige primitaka i izdataka, a stope se određuju ovisno o skupini u koju djelatnost obrta pripada. Skupine određuje Pravilnik o proglašenju i razvrstavanju turističkih mjesta u razrede. Obveznik spomeničke rente je obrtnik koji se bavi nekim od sljedećih djelatnosti: uslužne djelatnosti sadnje i održavanja vrtova, parkova i zelenih površina, uređenje i održavanje krajolika, trgovina na veliko strojevima, opremom i priborom, hoteli i restorani, taksi služba, kopneni prijevoz putnika, pomorski i obalni prijevoz, iznajmljivanje automobila i ostalih prijevoznih sredstava, djelatnosti sajmovi i zabavnih parkova i slično. Osnovica za obračun spomeničke rente su ukupni prihodi koji su ostvareni obavljanjem nabrojanih djelatnosti, a stopa iznosi 0,05%. (Jančiev Z. & Supić J., 2007).

7. GODIŠNJI OBRAČUN POSLOVANJA OBRTRNIKA

Obrtnici koji obavljaju samostalnu obrtničku djelatnost i za svoje poslovanje vode poslovne knjige i evidencije, moraju sastaviti godišnju poreznu prijavu i godišnji obračun poslovanja, prema Zakonu o porezu na dohodak. Godišnja porezna prijava za prethodnu godinu podnosi se najkasnije do kraja veljače tekuće godine i predaje se na obrascu DOH elektroničkim putem korištenjem servisa ePorezna. Ukoliko obrt obavlja više fizičkih osoba odnosno ako se radi o supoduzetništvu, tada se za godišnju poreznu prijavu popunjava obrazac DOH-Z za zajedničku djelatnost najkasnije do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu. Od obveze podnošenja godišnje porezne prijave oslobođene su jedino fizičke osobe kojima je prema rješenju Porezne uprave utvrđeno paušalno plaćanje poreza na dohodak.

U godišnjoj poreznoj prijavi obrtnici iskazuju iznos ostvarenog dohotka ili gubitka od obavljanja samostalne djelatnosti, kao razliku između naplaćenih primitaka i plaćenih izdataka. Prema izvratku iz poslovnih knjiga moraju još dostaviti obrazac P-PPI na kojem se posebno iskazuju izdaci otpisa odnosno amortizacije dugotrajne imovine, porezno priznati izdaci za reprezentaciju, izdaci za otuđenje materijalne i nematerijalne imovine, te podaci o broju zaposlenih na dan 31. prosinca. Uz godišnju poreznu prijavu obrtnici obavezno predaju i popis dugotrajne imovine na obrascu DI koji se također šalje elektroničkim putem u Poreznu upravu. Obrtnici koji su u sustavu PDV-a moraju do 20. veljače tekuće godine predati obrazac OPZ-STAT-1, statističko izvješće o dospjelim, a nenaplaćenim računima, za potraživanja na dan 31. prosinca, a koja nisu naplaćena do 31. siječnja i nisu starija od 6 godina. (RRIF, 2019).

8. ZAKLJUČAK

Obrt i obrtnici imaju čak 40% udjela u gospodarstvu Republike Hrvatske i drugi je ustrojbeni oblik za koji se poduzetnici odlučuju pri osnivanju, odmah nakon društva s ograničenom odgovornošću. Neki od razloga zašto se odlučuju upravo za obrt zasigurno je jednostavnije osnivanje, manji troškovi i osnivanja i poslovanja. Velika prednost je i izmjena zakona o odgovornosti obrtnika. Do nedavno obrtnik je za obveze nastale poslovanjem odgovarao svom svojom imovinom, no izmjenom zakona ovrha se ne može provesti nad nekretninom u kojoj stanuje te nad poslovnim pogonom koji je njegov glavni izvor sredstava za život.

Izmjenom Zakona o doprinosima od 1.1.2019. godine, za početak poslovanja trenutno najisplativiji oblik poslovanja je upravo paušalni obrt. Za djelatnika u paušalnom obrtu doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iznose 1.193,38 kn mjesečno, što je vrlo povoljno u usporedbi s drugim ustrojstvenim oblicima. Bez obzira radi li se o poreznom obvezniku kojemu je obrt jedini izvor prihoda ili se radi o drugoj djelatnosti odnosno obrtu uz rad, visina paušalnog poreza i prireza je ista. U prvoj godini poslovanja obrtnici su oslobođeni plaćanja komorskog doprinosa, a vođenje knjiga za paušalne obrtnike vrlo je jednostavno, što je dodatna prednost jer se ne moraju nužno koristiti knjigovodstvene usluge. Potrebno je voditi knjigu prometa u kojoj se bilježe sve transakcije, ulazne i izlazne, a ona može biti i u pisanom i u elektroničkom obliku.

Najveći izazov obrtnika danas je industrijska proizvodnja. Pogotovo onih obrtnika koji se bave djelatnostima koje su vezane za modnu industriju. Iako je industrijski proizvod jeftiniji, obrtnici ipak brinu o kvaliteti svojih proizvoda. Isto tako, uvijek će biti i kupaca koji će ipak izdvojiti koju kunu više za kvalitetniji proizvod ili uslugu.

9. POPIS LITERATURE

Knjige:

Šoić, M., & Zeljko, C. (2001). *Obrt: priručnik o uvjetima otvaranja i poslovanja obrta, obrazovanju za obrtnička zanimanja, organiziranosti obrta i vođenju poslovnih knjiga*. Inženjerski biro.

Zenzerović, R. (2007). *Računovodstveni informacijski sustavi*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković". Pula.

Znanstveni i stručni priručnici:

Statističke informacije lipanj 2018. (2018). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora.

Hrvatska književna enciklopedija (2010). Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža

Nove osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2019. (2019). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora

Jančiev Z., Supić J., (2007). *Porezni priručnik za obrtnike*, Zagreb, Institut za javne financije

Stručni časopis za računovodstvo, poreze i druga ekonomska područja (2019). Zagreb: Računovodstvo i porezi u praksi

Internet:

https://www.hok.hr/o_hok_u/povijest (preuzeto: 05.07.2019.)

<https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu> (preuzeto: 05.07.2019.)

<http://www.poduzetnickicentar-aktiva.com/obrti/> (preuzeto: 05.07.2019.)

<https://savjeti.novac.net/blogovi/koji-su-slobodni-obrti/> (preuzeto: 05.07.2019.)

<http://www.propisi.hr/print.php?id=7001> (preuzeto: 06.08.2019.)

<http://www.propisi.hr/print.php?id=2469> (preuzeto: 06.08.2019.)

http://www.udu-pgz.hr/info/info_obrti_registar.htm (preuzeto: 06.08.2019.)

<https://www.hitro.hr/kako-otvoriti-obrt> (preuzeto: 06.08.2019.)

<http://www.okz.hr/otvorite-obrt/otvaranje-obrta-obrtnica> (preuzeto: 07.08.2019.)

https://www.rrif.hr/Izmijenjen_je_Zakon_o_trgovackim_druztvima-1611-vijest.html (preuzeto: 11.08.2019.)

<https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima> (preuzeto: 11.08.2019.)

<https://mojeracunovodstvo.com/prestanak-rada-obrtnika/> (preuzeto: 11.08.2019.)

<http://alar-m.hr/nit/savijeti/obrt/racunovodstvo-obrtnika> (preuzeto: 11.08.2019.)

<http://ccenterclient.porezna-uprava.hr/view.asp?file=Primiciizdaciopeodredbe.XML> (preuzeto: 11.08.2019.)

<https://www.teb.hr/novosti/2017/zakljucivanje-i-cuvanje-poslovnih-knjiga-i-druge-dokumentacije/> (preuzeto: 11.08.2019.)

<http://infos.hok.hr> (preuzeto: 12.08.2019.)

<https://www.obrtnicka-komora-zadar.hr/podsjetnik1/amortizacija> (preuzeto: 16.08.2019.)

10. POPIS SLIKA

Slika 1.: Izgled stare obrtnice,

<http://www.uolabin.hr/assets/timthumb.php?src=../uploads/obrtnica.jpg&w=1500> (preuzeto: 06.08.2019.)

Slika 2.: Izgled nove obrtnice, <http://test.ases-usluge.hr/wp-content/uploads/2017/04/obrtnica.jpg> (preuzeto: 06.08.2019.)

Slika 3. i 4.: Povlastica s prednje i stražnje strane, <http://www.propisi.hr/print.php?id=2469> (preuzeto: 06.08.2019.)

Slika 5.: Knjiga primitaka i izdataka, izvor: CIRIS poslovni informacijski sustav (preuzeto 12.08.2019.)

Slika 6.: Evidencija o tražbinama i obvezama, izvor: CIRIS poslovni informacijski sustav (preuzeto 12.08.2019.)

Slika 7.: Popis dugotrajne imovine, izvor: CIRIS poslovni informacijski sustav (preuzeto 12.08.2019.)

11. POPIS TABLICA

Tablica 1.: Stope poreza, https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/RadnikPorezNaDohodakOdNesamostRada.aspx (preuzeto: 16.08.2019.)

Tablica 2.: Nove osnovice za obračun doprinosa 2019., https://www.hok.hr/content/download/27732/254671/file/Nove_osnovice_za_obra%C4%8Dun_doprinosa_za_obvezna_osiguranja_2019.pdf (preuzeto: 17.08.2019.)

Tablica 3.: Osnovice za obračun doprinosa kod paušalista, https://www.hok.hr/content/download/27732/254671/file/Nove_osnovice_za_obra%C4%8Dun_doprinosa_za_obvezna_osiguranja_2019.pdf (preuzeto: 17.08.2019.)